

Adimen-gaitasun handiko ikasleei hezkuntza-erantzun
inklusiboa emateko egindako hautemate eta identifikazio
prozesuaren aplikazioa

Miryam Martínez Izaguirre
Deustuko Unibertsitatea - Hezkuntza eta Kirol Fakultatea

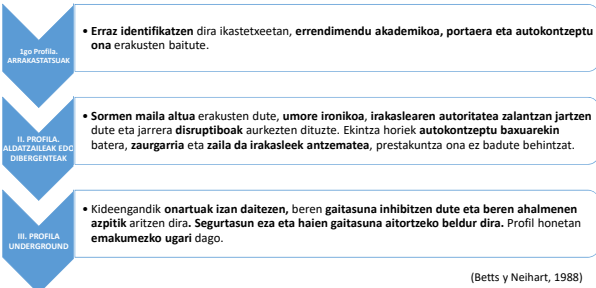
GAITASUN HANDIKO
IKASLEEN ESKOLAKO
ERRENDIMENDUA

GAITASUN HANDIKO IKASLEEN ESKOLAKO ERRENDIMENDUA

- Gaitasun orokorreko testetan puntuazio altuak aurkezteak ez du zertan esan behar beti lorpen akademiko onak egongo direnik, edo ikasgelan ikasteko prozesuan parte hartuko dutenik edo inplikaturik direnik.
- AHG duten ikasleen errendimendu baxuak espero den lorpenaren (gaitasun kognitiboaren inguruko probetan eta errendimendu probetan frogatutako gaitasunetik eratorritakoa) eta errealitatean lortutakoaren (errendimendu akademikoa) arteko desadostasuna aipatzen du.

(Tan, Kian Tan y Surendran, 2019)

GAITASUN HANDIKO IKASLEEN ESKOLAKO
ERRENDIMENDUA

(Betts y Neihart, 1988)

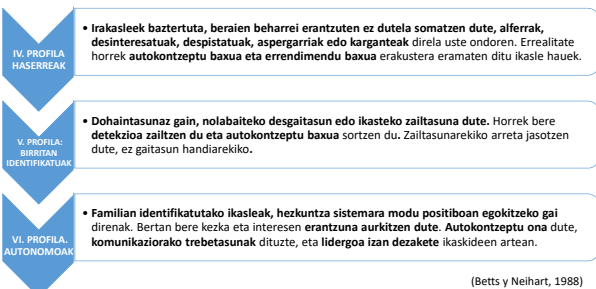
Emakumea eta
gaitasun handiak

- Historian erreferente eskasak: bere gaitasuna gutxietsita egon da, emakume gutxi eskolako testuetan.
- Genero-identitatearen erailkitzeko prozesuak eragina du hezkuntza- eta lan-ibilbidean.
- Ottopo sozialak:
  - Kristalezko sabaia (idatzi gabeko arauak, goi-zuzendaritzarako sarbidea zailtzen dutenak).
  - Lurzor itxaskorra (estereotipoak eta genero-rolak baneratzeko)
- Ottopoak garapenean (Kerr, 1997; Reis, 2000):
  - Arrakasta lortzeko zailtasunak.
  - Arrakastarako beldurra eta gaitasunak eskutatzea.
  - Perfeccionismo handia.

- Haur Hezkuntza: gaitasun handia mutilek baino lehenago adierazten dute.
- DBH-ren hasieran: errendimendu handia eta mutilen antzeko curriculum-interesak dituzte.
- DBH - Batxillergo:
  - Adimena eta talentua vs. arrakasta eta feminitatea.
  - Zaila da nerabezaroan gaitasuna eta generoa bateratzen ikastea.
  - Beren gaitasunagatik gelakideek baztertzeko beldur dira.
  - Onartuak izateko beren lorpenak sakrifikaizten dituzte, eta oharkabean pasatu nahi dute.
- Goi-mailako hezkuntza: errendimendu handia dute, baina euren gan konfiantza gaitzen dute. Etorkizuneko helburuak eta planak murrizten dituzte.
  - Iruzurgilearen sindromea: adimen-faltsutzearen pertzepzioa (autoestimua txikia, lanritasuna, kanpoko arrazoiei egotzitako arrakasta, engainu-sentsazioa).
  - Erie erreginaren sindromea (Pérez, 2002): arrakasta lanean, bikote eta ama moduan. Nekituta, bere buruari errua botatzen dio lanean eta familian behar adina ez egiteagatik.

(Trillo, 2012)

GAITASUN HANDIKO IKASLEEN ESKOLAKO
ERRENDIMENDUA

(Betts y Neihart, 1988)

Dislexia eta AGH

DISLEXIA-ADIERAZLEAK. Arazoak:

- irakurketa, idazketa eta ortografia.
- Antolaketa, epe laburreko memoria, kalkulua.
- Norabidea, ulermena, kontzentrazioa.

NORTASUNA:	GAITASUN	HANDIAK	ETA
DISLEXIA	• Sentikorrak eta haien zailtasunen jakitun. • Norberaren gaitasunen eta idatzizko produzioen arteko aldea • Eskorrak, perfekzionistak edo oso autokritikoak. • Egiaien eta justiziaren zentzua • Helduen konpainia nahiago izatea		

DEFENTSA-MEKANISMOAK:

- asperdura adierazten dute
- irakasleak edo eskola kritikatzen dituzte
- ikasgelako pailazo bihurtzen dira
- zailak iruditzen zaizkien lanak modu sortzailean saihesten dituzte
- eroso sentitzen diren gaiengana desbideratzen dira
- ahulak diren eremuetan jarduteari uko egin diezaiokete. Eta muturreko kasuetan, erabat aldentzen dira.

IKASGELAN NABARMENDU ETA IKUS DAITEZKEEN EZAUGARRIAK:

- ahozko adierazpenerako gaitasun handia
- komunikazio-gaitasun bikaina
- Hitzegi aberatsa
- goi-mailako errendimendua gelako etabaidetan
- umore sofisticatua
- Arazoak konpontzea eskatzen dituzten atzetara ondo moldatzen dira
- Sarritan, sormenezko konponbideekin harritzen dute irakaslea.

[Bideoa](#)

(Scottish Network for Able Pupils, 2009)

AGH duten ikasleen eskola-errendimendua

“Muchos de los desajustes emocionales y sociales que a veces observamos en este alumnado tienen su origen en la falta de reto y de un entorno educativo estimulante desde edades tempranas. Esta falta de reto limita el desarrollo de sus fortalezas internas y, en consecuencia, su capacidad para obtener logros, impactando nuevamente en su autoestima y desarrollo emocional.” (Tourón, 2019).

Ba al da errendimendu altua gaitasun handiko ikasleen ezaugarria?

Gaitasun handiak lorpen handiak ekar ditzake, baina kasu askotan ez dira dohain bereziak ikusten ikastetxean. Kasu horiek, “berandu loratu” arren, helduaroan aparteko lorpenak aurkeztu ahal dituzte (Pfeiffer, 2012).

Esku-hartze egokia behar dute eta hori izateko eskubidea dute.

ERRENDIMENDU BAXUA

“Ikasten da” urtez urte. Izan ere, gaitasun kognitiboaren eta jasotako hezkuntza-proposamenaren arteko aldearen ondoriozko asperdurak eskola-interesik eza, komunikazio-eza, urruntzea edo indarkeria eragiten ditu (Delisle & Galbraith, 2002).

Eskola mailan proposatutako ikaskuntzan zailtasunak ez aurkitzeak ez du eskatzen ikasleek autorregulaziorako ikaskuntza estrategiak garatzea. Beraz, ikasturteak aurrera egin ahala, ikasleek ez dituzte ikaskuntza estrategiak garatu hezkuntza jarduerari behar bezala aurre egiteko.

AGH duten ikasleen eskola-errendimendua

Zer dago errendimendu baxuaren atzetik?

Bigarren Hezkuntzan:

- Autoefikazia maila baxua
- Lorpen itxaropen baxuak
- Erregulazio falta (Rithotte, Matthews, y Flowers, 2014).

Deprezioa

Antsietatea

Perfekzionismoa

Autoestimua baxua

Estrategia desagokiak

Giza heldutasun falta

Aurkitu ez diren ikasteko defizitak

Ikaskuntza eta autoerregulazioa oztokatzen dituzte

(Tan, Kian Tan y Surendran, 2019)

AGH duten ikasleen eskola-errendimendua

• Topatutako gainontzeko aldagaiak:

Garapen motor fina garapen kognitiboaren atzetik, honen iragarle argia

Errendimendu eta iraunkortasun puntuazio txikiagoak (Stoeger y Ziegler, 2012; Stoeger, Ziegler, y Martzogl, 2008).

Errendimendu baxua matematiketan, arlo honetan oso gaitasun handia izan arren (Ziegler y Stoeger, 2010)

Kasu hauetarako eskoletako kalifikazioak ez dira iragarle onak (Staudt y Neubauer, 2006)

(Tan, Kian Tan y Surendran, 2019)

Arrakasta lortzeko oztopoak

- Hezkuntza-maila baxua eta/edo familiaren konpromiso eza.
- Irakasleek eta/edo familiek eragindako Pigmalion efektu negatiboa.
- Hezkuntza programa osagarrietarako sarbiderik ez izatea.
- Hezkuntza-sistemak eskaintako erantzun eskasa.
- Irakasleen prestakuntza eskasa AGH-en inguruan edo ikasle horienganako itxaropen txikia.
- Jatorri soziokultural edo ama-hizkuntza desberdina.
- Kideen eragina edo jarrera negatiboak.
- Goi mailako hezkuntza jasotzeko aukera falta edo ezjakintasuna (motibazioagatik edo pobreziagatik).

(Sastre-Riba, 2014)

AHG + ERRENDIMENDUAN OINARRITUTAKO DETEKZIOA ETA ESKU-HARTZEA EZ DA ERAGINKORRA EZTA EKITATIBOA ERE

Esku-hartzea EZ da bideratu behar SOILIK errendimendu altua adierazten dutenentzat.

Erronka maila handitzen, haien ikasteko estilora egokitzen, indarguneak eta ahulguneak jorratzen oinarritzen den esku-hartzeak, hauxe hobetzen du: errendimendua, ongizate emozionala, autokontzeptua eta harreman sozialak.

BEREN ERRENDIMENDUAZ IKUSGAI

AACC

BEREN ERRENDIMENDUAZ IKUSTEZINAK

Ur azpian urrea topatzen ikasi behar dugu (Silverman, 2013)

Todos somos genios. Pero si juzgas a un pez por su habilidad para trepar a los árboles, vivirá toda la vida pensando que es inútil

Albert Einstein

Adimen-gaitasun handien garapena eta kristalizazioa.

- Garapen-ibilbideak
- Gaitasun handiaren adierazpena baldintzatzen duten faktoreak

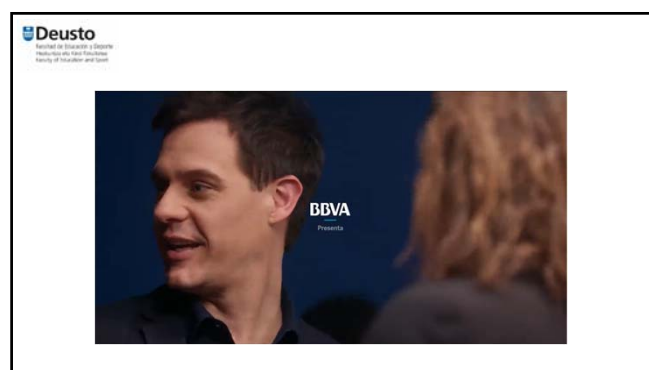
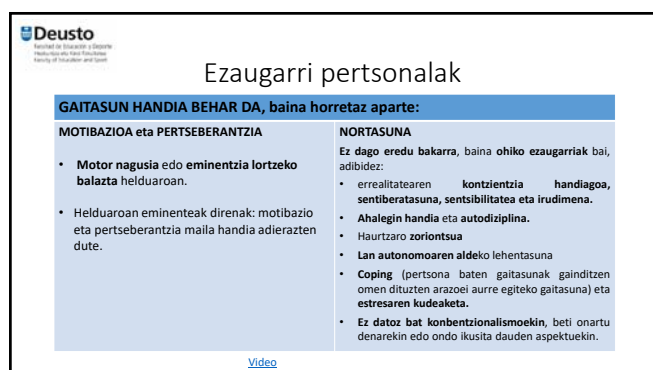
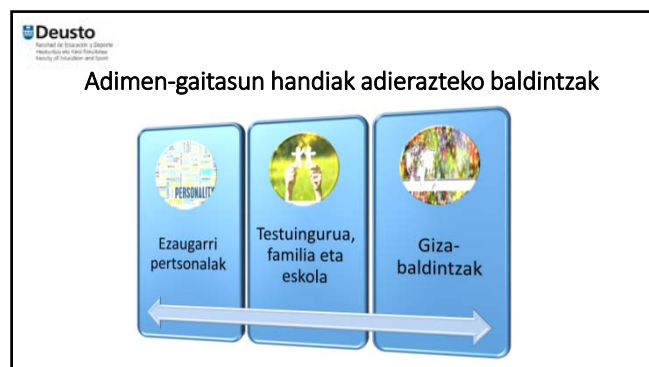
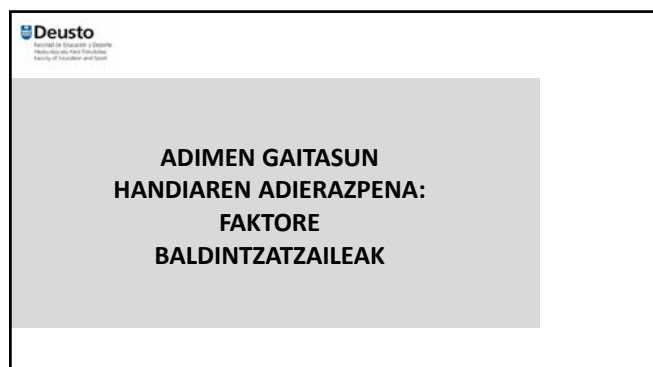
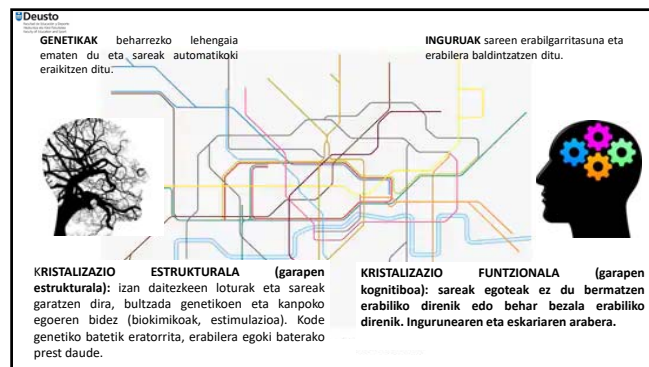
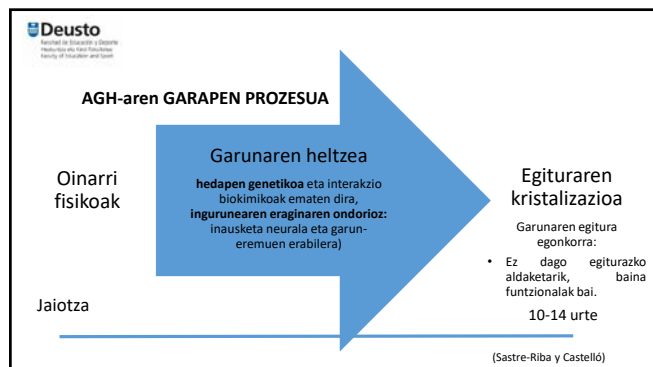
Kontuan hartzeko

Identifikazio goiztiarrak talentu sinple, konplexu, konglomeratu eta superdotazioko **profil intelektual batera hurbiltzen gaitu.**

Profil intelektuala **garapen-prozesu bati lotuta dago.**

Hala ere, **profil intelektuala konfirmatu ahal izango da **garunaren heltzea amaitu** ostean (12 urte inguru).**

GARAPEN IBILBIDEAK

Familia

- **Klase ertain-altuek maizago identifikatzen dituzte** seme-alabak AGHak aurkezten dutenean (gaitasuna nabarmenagoa da).
- **Hezkuntza-estilo AUTORITATIBOAK** (aberagarria baina zorrotza - kontrola, diziplina eta autoritatea), AUTORITARIOAREKIN EZ DUGUNA NAHASTU BEHAR, korrelazio positiboa du AGHko haurren osasun mentalarekin, zoriontasunarekin eta garapenarekin (Bloom, 1985; Olsewski-Kubilius, 2008).
- **Familiak hobetzeko jarrera eta kulturarekiko interesa** izatea aberagarria da.
- **Hezkuntzari emandako garrantzia, arrakastarako itxaropenek eta seme-alaben gaitasunaren balorazioak** eragin nabarmena dute haien ongizatean eta arrakastan.
- **Egonkortasuna** eta ematen zaien maitasuna funtsezkoak dira estresari eta ingurunera egokitzeko egin behar duten etengabeko **ahaleginari aurre egiteko**.

Deusto
Universidad de Deusto / Deusto Unibertsitatea
 Faculty of Education and Social Sciences

Eskola

- Ikasleen **potentziala** garatzeko eta **garapen soziala** bideratzeko aukera handiak dituen erakundea da.
- Gaitasun handiak **detektatzeko** eta hauek **kristalizaziorantz** estimulatzeko leku egokia da.
- **AGH-ko** ikasleek interakzioa eta **hauetaren barneratuta** izatea bilatzen dute .
- Renzulliren arabera (2012), **curriculum** arruntetan proposatzen denaren %40a **eze dute behar**.
- Beren **hezkuntza** pertsonalizatzen ez bada, **oztopo** bihur daiteke, eta ondorio ohikoena **hauek diru**: **motibazio falta**, **autokontzeptu arazoak**, **baiza eskola** uztea ere. Ez dira AGH-ko pertsonen **ezaugarriak**, **erreakzioak** baizik.

ONDORIOAK: esku hartzea antolatzeko honako hau ematea exijitzen badugu: **potentzial handia + motibazioa + sormena** (ongizate egoeretan adierazten dena), **ikasle asko** galduko ditugu bidean, eta euren **arrakasta-aukerak** (pertsonala, **soziala** eta **akademikoa**) nabarmen murriztuko ditugu.

Baldintza sozialak

- Kulturak bultzatzen diren talentuen eragina du. Futboleko harrobiak (Brasil), Ekaldeko European gimnastak, Erdialdeko European musika-talentuak, ekintzaileak (sortzaileak) Estatu Batuetan.
- Galtasun handiko ikasleen testuiguru sozialean baloratutakoaren arabera, beren talentua garatzeko aukera gehiago edo gutxiago izango dituzte, eta gehiago edo gutxiago baloratuko dira.
- Jaiotza-ordenak arrakastaren inguruan duen eragina, une sozialaren arabera.
  - Leheneseme-alabak arrakastatsuaigoko dira gatazka-garalan, gerran, zalantzetan...;
  - Ertainak bako-garalan, elkarriketa- eta ulermen beharra dagoenean negoziatze-garalan,
  - Eta bikiak errebindikazio eta iraultza-uneetan, ezarritako arauak hausteko orduan.
- Zortzeak:
  - Zoriak eragindakoa.
  - Intentsitatez biltzea. Prestakuntza bizia, une egokia aprobetxatzeko.

Ibilbidearen balioa

- **Kristalizazioa**, garuneko arkitektura onaren menpe ez ezik, **jarraitutako ibilbidearen menpe egongo da**. Ibilbide on batek:
  - Ikaskuntzen erritmoak eta sakontasuna errespetatzen ditu.
  - **Esperientzia onak** eskaintzen ditu (egindako jardueren kopurua ez da esanguratsua, **kalitatea eta sakontasuna** baizik).
  - Zerbait egiten emandako denbora ez da **esperientzia**, eta are gutxiago **bikaintasuna**. Urte askotan zerbait gaizki egin daiteke.
  - **Bikaintasuneko erreferenteak** funtsezkoak dira (familian edo ikastetxetik kontaktua bultzatzen denean). Gidatzen eta Feed-back-a eskaintzen duen **mentoretza** funtsezkoa da.

Bikaintasunaren adibide batzuen ibilbideen azterketa

MARIE CURIE – Bikaintasuna kimikaren arloan

EZAUGARRI PERTSONALAK	- Coping – Zentzurik gabeko eta inposatutako edozein arauraren aurka - Motibazioa eta pertseberantzia – Espiritualtasun handia
FAMILIA TESTUINGUA	- Ekonomikoki gutxietsia baina oso kultura (zientzia eta musikarekin harremana) - Kohesio handia, ulermen eta laguntza emozionala. Balioak eta adibideak. - Aita mentore moduan aritzen da (irakaslea). Senarraren laguntza.
ESKOLA TESTUINGUA	- Eskola-eskakizunak gainditzin ditu. - Hala ere, eskola-metodologiari erantzun zion: "Eta eskola? A, eskola! "Batzuetan iruditzen zait hobe litzatekeela haurrak itotzea gaur egungo eskolatan sartzea baino".
GOI MAILAKO IKASKUNTZAK	- Baliabiderik gabe, ahalegin handiak eginez unibertsitateko aukera bilatzen du. Bi karrera ikastea eta doktoretza egitea lortzen du.
TESTUINGURU SOZIALA	- Bere esparrua baloratzen du, baina ez emakumeentzat. - KRISTALEZKO SABAIA HAUSTEN DU ahalegin handiarekin (alabak etxean hezten ditu, arropa josi egiten die...)

STEVE JOBS – Elektronikaren eta teknologiaren alorreko bikaintasuna

EZAUGARRI PERTSONALAK	• Motibazio eta sormen handia bere intereseko arloetan. • Pertseberantzia maila handia, frustrazioarekiko tolerantzia, erresilientzia eta coping-a.
FAMILIA TESTUINGUA	• Armeniar jatorriko familia etorkin batek adoptatua. Baliabide ekonomiko gutxi. • Laguntza emozionala familian eta haren intereseko arloetan: elektronika. • Garapen espirituala.
ESKOLA TESTUINGUA	• Eskolako ibilbide konplexua. • IRAKASLEAK (ikusit eta sinetsi egin zuen). "Beste irakasle batengandik baino gehiago ikusi nuen, eta emakume horrengatik izan ez balitz, ziur nago kartzelan amaituko nuela". ... "Berak zerbait ikusi zuen nigan". • MENTORETZA (Hewlett Packard-en, 12 urtetik aurrera).
GOI MAILAKO IKASKUNTZAK	• Nahiz eta zailtasun ekonomikoaren ondorioz unibertsitateko desmatrikulatu behar izan, ikasteko motibazioari eusten dio eta unibertsitatean entzule moduan jarraitzen du.
TESTUINGURU SOZIALA	• Mountain View-en hazten da – industria elektronikoaren epizentroan.

ADIMEN-GAITASUN HANDIKO BASLETI HEZKUNTZA-ARRIETA ERABAKTUTAKO PLANA 2019-2022

Identifikazioa hiru pausutan

- 1go FASEA: DETEKZIOA**
  - Screening: LH-ko 1.º eta 6. mailan
  - 2. Hiruhileko eta 3. hiruhilekoan
  - Detektatutako ezaugarriak erantzuteko erantzuna planifikatzen hasten da.
- 2. FASEA: IDENTIFIKAZIOA – DETEKZIO ESPEZIFIKOA**
  - Screening-aren bitartez detektatutako kasuen **informazioa** bete familiaren laguntzarekin
  - **Balorazio espezifiko** (proba subjektiboak eta test psikometrikoak).
  - **Profil intelektual** definitu. AGH-ak daudela aztertzen bada, 3. fasea pasatzen da.
- 3. FASEA: IDENTIFIKAZIOA – BALORAZIO PSIKOPEDAGOGIKOA**
  - Berritzeguneetan.

Facultad de Educación y Deporte
Hezkuntza eta Kirol Fakultatea
Faculty of Education and Sport

1go FASEA: DETEKZIOA

- **Screening:** LH et DBHko 1.º mailan
- 2. hiruilekoan
- Detektatutako ezaugarriei erantzuteko erantzuna planifikatzen hasten da.

Helburua: gaitasun handiko ikasle kopuru handi bat hautematea, baliabide kopuru onargarri bat erabiliz eta fidagarritasun maila onargarri bat aplikatuz.

TRESNAREN APLIKAZIOA

BEHAKETA

↓

DETEKZIOA

HELBURUAK:
 Ikasleen **portaerak ikaskuntza egoera ezberdinetan** aztertzea.
 Tresnan agertzen diren **ekintzak ematen badiren egiaztatzea.**

NOLA BIDERATU?

Behaketa egoera anitzetan egin:

- **TALDEKATZEA:**
  - Banakako lanetan.
  - Taldeko lanetan.
- **METODOLOGIA:**
  - Deduktiboa (irakaslearen aurkezpena eta jarduerak egin)
  - Induktiboa (ikerketak, arazoetan oinarritutako ikaskuntza...)

- **JARDUERAK**
  - Jarduera erreplikakorrek, mekanikoak.
  - Jarduera irekiak, sorkutza eta prestakuntza handiagoa behar dutenak.
- **EDUKIAK** (arlo ezberdinetan)
  - Ikasleen interesetan oinarrituta
  - Irakasleak aukeratutako gaietan oinarrituta
- **MOMENTUAK**
  - Unitate bat hasi baino lehen
  - Unitatea lantzen dugun bitartean
  - Unitatea birpasatzean
- **LEKUAK:**
  - Gela
  - Irteerak, patioa, aisialdia, gelako une informalak...

[TRESNA](#)